

Cemaat, Gül ve cumhurbaşkanlığı krizi

ORAL ÇALIŞLAR

Politika / 26/11/2013

Dershane krizi de yerel seçimler de yaklaşmakta olan 'köşk' seçiminin/sonrasının öncü veya yan sarsıntuları sayılabilir. Cumhurbaşkanlığı seçiminin 'siyasi kriz'e neden olması, Türkiye'de 'alışılmadık' bir durum değil. Örneğin 2007 seçimlerini hatırlayın; Türkiye bir asker müdahalesiyle sarsılmıştı. Şu an yine bir 'kırılma noktası'na yaklaşıyoruz. Tabii bu kez, kriz, 'askerin müdahalesi'yle ilgili değil.

Cumhurbaşkanlığı seçimi, bir kanun değişikliği olmazsa Ağustos 2014 tarihinde yapılacak. 9 aylık bir süre var.

Beş yıllık bir süre için yapılacak bu seçimin adayları henüz belli değil. En yüksek ihtimal, Başbakan Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığına aday olması. Partinin tüzüğü gereği Erdoğan bir dahaki genel seçimlerde aday olamayacak, yani Meclis'e gelmeyecek.

Şu anki koşullar çerçevesinde, onun önündeki tek seçenek, siyasete 'cumhurbaşkanı' olarak devam edebilmek. Abdullah Gül, Erdoğan'ın karşısına rakip olarak çıkmayacak. Böyle bir ihtimal yok. Erdoğan'ın hesabı, ilk turda yüzde 50'nin üzerinde oy alarak Çankaya'ya çıkmak. Bir ihtimal, ilk turda yüzde 50'yi bulamaması. Böyle bir sonucu, riskli gördüğü; bu nedenle ne yapıp edip, ilk turu kazasız atlarmayı hedeflediği değerlendirildiği dikkat çekiyor.

Diyelim ki bütün bunlar, Erdoğan'ın istediği gibi gerçekleşti. Sorunsuz şekilde cumhurbaşkanlığı makamına yerleşti... Gerilimin, endişelerin, 'güç analizleri'nin odaklandığı asıl eksen burada başlıyor: AK Parti'nin başına geçecek, 'Başbakanlık'ı devralacak isim kim olacak?

Şu anki tablo, Erdoğan'ın mevcut yetkilerle cumhurbaşkanı olmasına imkân veriyor. Tayyip Erdoğan'ın cumhurbaşkanı olması halinde de 'ülkeyi yönetmek' istediği açık. 'Cumhurbaşkanlığı' ile ilgili farklı konseptler üzerinde durdu, 'başkanlık sistemi' konusunda hamleler yaptı.

Ancak bu amacına ulaşabilecek somut bir adım at(a)madı. Daha geniş yetkilerle Çankaya'ya çıkması, çok olası bir senaryo gibi görünmüyor. (Siyasette 9 ay uzun bir zaman. Tayyip Erdoğan'ın hamle yapıp 'başkanlık sistemi' konusunda bazı avantajlar elde edebilmesi, uzak bir olasılık da olsa, imkânsız değil.)

Erdoğan'ın yerini kim alacak?

Abdullah Gül, başından beri, 'Erdoğan'dan sonra başbakanlık koltuğuna oturabilecek en muhtemel isim' olarak kabul ediliyor. Ancak, AK Parti içinde, Gül'ün başbakanlığını istemeyenlerin olduğu da bir sır değil. Yakın çevresinin yorumlarına göre, Erdoğan'ın da birinci tercihi Gül değil. Kendi 'liderliğini' daha kolay kabul edebilecek bir başbakandan yana olduğundan söz ediliyor.

Zaman kısaltıkça, Gül'ün hükümet başkanı olma ihtimalinin arttığını hissedebiliyoruz. Deneyimli bir siyasetçi olarak, adım adım, Erdoğan'ın

birakacağı koltuğun en büyük adayı olduğunu, sessiz ve derinden kabul ettiriyor. Benim algılayabildiğim bu.

'Gül'ün AK Parti'nin başına geçme ihtimali'yle eşzamanlı olarak, gerçekten çok geniş boyutlu bir 'yenilenme', hatta belki 'kuşak değişimi'

kapıda. Çok sayıda bakanın üçüncü dönemi dolduğu için, hükümet neredeyse tamamen yeniden kurulacak. Milletvekillerinin de çok büyük bir kısmı değişecek. İşin bu boyutu, belki, en az, başbakanın kim olacağı kadar önemli.

Nedense, kamuoyu, henüz konunun bu kısmıyla pek ilgili değil. Bütün bu 'yeni kurgu'nun beyni, eğer olaylar öngörüldüğü gibi gelişirse, bir noktadan sonra, büyük olasılıkla Abdullah Gül olacak.

Cemaat de AK Parti içindeki değişik grup ve kişiler de 'Erdoğan'ın karizması etrafında oluşmuş çevre' de 'yeni siyaset denklemi'nde etkili olmaya hazırlanıyor. Her kesim, elindeki kartların gücüne göre, bir yerden devreye giriyor. 'Başbakan-cemaat çekişmesi', bütün bunların sadece bir katmanı.

Siyaset kızışıyor, herkes elindeki taşı masaya sürüyor. Dershane krizi de yerel seçimler de hepsi, yaklaşmakta olan cumhurbaşkanlığı seçiminin/sonrasının öncü veya yan sarsıntıları olarak görülebilir...

Not: Erdoğan'ın kullanabileceği iki sürpriz atak: 1. AKP Tüzüğü'nü değiştirip başbakanlığa devam etme kararı, 2. BDP ile veya MHP ile anlaşıp anayasa değişikliği yoluyla başkanlık sistemini gerçekleştirmek.